Civillietas Nr. C12119615
C-1196-15

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Daugavpilī, 2015.gada 9.jūnijā

Daugavpils tiesa šādā sastāvā:
tiesnese I.Kromāne,
ar sekretāri D.Moļavinu, tulci L.Lociku
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu **/pers. B/** prasībā pret **/pers. C/** par uzturlīdzekļu piedziņu. Tiesa

k o n s t a t ē j a

2015.gada 5.janvārī /pers. B/ (turpmāk arī – Prasītājs) cēla tiesā prasību pret /pers. C/ (turpmāk arī – Atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu. Prasībā tiek lūgts piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājam viņa uzturēšanai uzturlīdzekļus 200 *euro* apmērā ik mēnesi, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā un turpinot līdz Prasītāja mācību pabeigšanai (2016.gadam). Prasība tiek pamatota ar Civilprocesa likuma 28.panta otro daļu, 41.panta pirmo daļu, 43.panta pirmās daļas trešo punktu, Civillikuma 177., 179.pantu.

Prasības pieteikumā tiek paskaidrots, ka Atbildētājs nerūpējas par Prasītāju. Prasītājs mācās /nosaukums/, Prasītājs strādā un pats sevi apgādāt nevar. 2015.gada 18.februārī no Atbildētāja lietā saņemts rakstveida paskaidrojums (lietas 23.-26.lapa), kurā Atbildētājs norāda, ka prasību atzīst daļēji. Atbildētājs paskaidro, ka viņa mantiskais stāvoklis neļauj maksāt 200 *euro* mēnesī pilngadīga dēla uzturēšanai. 2010.gada 26.februārī Atbildētājam piedzima dēls, kuram ir noteikta invaliditāte un bērnam ir nepieciešama rehabilitācija. Atbildētāja jaunākā dēla izdevumi uzturēšanai mēnesī sastāda apmēram 311,50 *euro*. Bez tam, Atbildētājam ir lieli izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem un savas veselības uzturēšanai. Atbildētājs norāda arī, ka Prasītājs nav pierādījis pieprasīto uzturlīdzekļu apmēra pamatotību. Atbildētājs piekrīt Prasītājam maksāt uzturlīdzekļus 108 *euro* apmērā no prasības iesniegšanas dienas tiesā līdz dēla mācību pabeigšanai. Paskaidrojumos Atbildētājs norādīja, ka viņa darba alga pēc nodokļu atskaitīšanas vidēji mēnesī sastāda 623,10 *euro*, no kuras jaunākā dēla uzturēšanai tiek tērēti 311,50 *euro* (tai skaitā degvielai) un 86 *euro* mēnesī iztikai, kā rezultātā paliek 225,60 *euro*.

Ievērojot to, ka Prasītājs uzturlīdzekļu prasību tiesā iesniedza kā maza apmēra prasību, ar Daugavpils tiesas tiesneses 2015.gada 18.maija lēmumu tika mainīts civillietas izskatīšanas veids un nolemts turpmāk civillietu skatīt mutvārdu procesā vispārējās prasības tiesvedības kārtībā (lietas 45.lapa).

Prasītājs uz tiesas sēdi neieradās. Par lietas izskatīšanas vietu un laiku viņam tika paziņots Civilprocesa likuma 56.panta piektajā daļā noteiktajā kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti pēc Prasītāja deklarētās dzīvesvietas ierakstītā sūtījumā. 2015.gada 3.jūnijā no Prasītāja lietā saņemts iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes. Iesniegumā tiek paskaidrots, ka sakarā ar mācībām Prasītājs uz tiesas sēdi ierasties nevar, prasību uztur pilnā apmērā (lietas 48.lapa).

Pie norādītiem apstākļiem tiesa neatrod pamatu lietas izskatīšanas atlikšanai pamatojoties uz Civilprocesa likuma 209., 210.panta noteikumiem. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta piekto daļu, 156.panta pirmo daļu, tiesa atzīst par iespējamu lietu izskatīt bez Prasītāja piedalīšanās tiesas sēdē.

Tiesas sēdē Atbildētājs prasību atzina daļēji un atkārtoja savos rakstveida paskaidrojumos norādītos apstākļus. Atbildētājs piekrita dēla uzturēšanai maksāt mēnesī 108 *euro* apmērā. Norādīja, ka uzturlīdzekļus dēla uzturēšanai ir maksājis arī līdz dēla pilngadībai. Atbildētājs paskaidroja, ka viņa darba alga 2015.gada janvārī sastādīja 559,82 *euro*, februārī Atbildētāja darba alga sastādīja 604,67 *euro*. Sakarā ar apkures sezonas beigām Atbildētāja ienākumi šobrīd ir samazinājušies. Atbildētājs paskaidroja, ka Prasītājs nevēlas tikties ar Atbildētāju, jo Prasītājam interesē tikai nauda. Atbildētājs uzskata, ka līdzvērtīgu uzturlīdzekļu apmēru dēla uzturam ir jāsniedz arī Prasītāja mātei, kuras materiālais stāvoklis ir labāks salīdzinājumā ar viņa materiālo stāvokli.

Uzklausījusi Atbildētāja paskaidrojumus, pārbaudījusi lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, tiesa secina, ka prasība par uzturlīdzekļu piedziņu ir pamatota un apmierināma daļēji.

Ar lietā iesniegto dzimšanas apliecības Nr./numurs/ kopiju ir pierādīts, ka Prasītāja, dzimuša /datums/, vecāki ir Atbildētājs/pers. C/ un /pers. G/ (lietas 8.lapa).

Saskaņā ar /nosaukums/ 2014.gada 10.septembra izziņu, /pers. B/ ir /nosaukums/ /nosaukums/fakultātes pilna laika klātienes 2.studiju gada studējošais (lietas 9.lapa).

Tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par to, ka Atbildētājs ir Prasītāja tēvs un ka Prasītājs mācās /nosaukums/. Lietā pastāv strīds par pieprasīto uzturlīdzekļu apmēru.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka Prasītājam pašam nav iespējas gūt pietiekošus iztikas līdzekļus, jo studijas augstskolā notiek klātienē, dienas nodaļā. Lietā nav strīda par to, ka pēc pilngadības sasniegšanas Prasītājs turpina studēt un pats nevar sevi pilnībā apgādāt, tādēļ atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmās daļas noteikumiem apgādāt pilngadīgo bērnu līdz brīdim, kamēr viņš varēs sevi apgādāt, ir arī Atbildētāja pienākums.

Civillikuma 177.pants paredz vecāku pienākums rūpēties par bērnu. Rūpes par bērnu nozīmē – nodrošināt bērnu ar ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bērnu kopt, izglītot un audzināt, nodrošinot garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses, sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam. Tādejādi ar jēdzienu „uzturlīdzekļi" aptverta kopumā visa veida materiālā nodrošinājuma sniegšana bērnam.

Civillikuma 179.pants noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Minētā Civillikuma norma neierobežo vecāku pienākumu apgādāt bērnu ar bērna pilngadības sasniegšanu, bet saista vienīgi ar laiku, kad bērns spēs pats sevi apgādāt, un ar vecāku mantisko stāvokli jeb vecāku iespējām dot uzturu. Minētais atzinums ir izteikts vairākos Augstākās tiesas Senāta spriedumos – SKC-440/2008 un SKC-99/2010, un tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu ņem vērā šo judikatūru.

Tiesa ņem vērā arī likumdevēja viedokli par to, ka par darba nespējīgiem uzskatāmi bērni, kuri mācās vai studē vispārējās, profesionālās izglītības iestādēs vai augstskolās dienas nodaļā (pilna laika klātienē) un nav vecāki par 24 gadiem (likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturtā daļa). Latvijas Republikas normatīvie akti neregulē minimāli maksājamo uzturlīdzekļu apmēru pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas, bet Civillikuma 179.panta noteikumi paredz vecāku pienākumu apgādāt bērnu līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Lietā ir noskaidrots, ka kopš brīža, kad Prasītājs sasniedzis pilngadību, Atbildētājs uzturlīdzekļus dēla uzturam nav sniedzis. Atbildētājs pretējus pierādījumus lietā nav iesniedzis.

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai ir jāvadās no bērna reālajām vajadzībām, abu vecāku mantas stāvokļa un reālajām iespējām sniegt nepieciešamos uzturlīdzekļus pilngadīga bērna uzturēšanai. Līdz ar to piedzenamajiem uzturlīdzekļiem ir jābūt samērojamiem ne tikai ar katra vecāka ienākumiem, bet arī jāatbilst bērna vajadzībām un faktiskiem izdevumiem.

Prasītājs prasības summas pamatojumam nav iesniedzis aprēķinu par viņam nepieciešamajiem izdevumiem mēnesī, kuri rodas mācoties iepriekš minētajā mācību iestādē. *Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā ir noteikts puses pierādīšanas pienākums par faktiem, uz kuriem puse atsaucas.*

Tiesa atzīst par vispārzināmu to faktu, ka uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, mājokli, apģērbu, apaviem, higiēnas piederumiem un izdevumi sabiedriskajam transportam. Tomēr tiesa atzīst, ka Prasītāja pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs nav samērīgs ar Prasītāja reālajām un patiesajām vajadzībām un Atbildētāja spējām sniegt Prasītāja pieprasīto uzturlīdzekļu summas apmēru.

Tiesa atzīst, ka likums uzturlīdzekļu sniegšanas pienākumu ir saistījis ar vecāku mantas stāvokli un reālajām iespējām sniegt uzturlīdzekļus prasītajā apmērā. Bērnam nepieciešamie izdevumi ir samērojami ar vecāku mantisko stāvokli un reālajām iespējām sniegt uzturlīdzekļus.

Pienākums dot uzturu pilngadīgam bērnam tiesas ieskatā ir saistīts ar materiāla atbalsta sniegšanu uz mācību laiku, kad pilngadīgs bērns pats nespēj sev nodrošināt uzturu sakarā ar izglītības iegūšanu mācību iestādes dienas nodaļā, bet tas nenozīmē vecāku pienākumu nodrošināt pilngadīgam bērnam maksimāli komfortablus dzīves apstākļus, apmierinot visas viņa vēlmes.

Par Prasītāja vecāku mantas stāvokli noskaidrots sekojošais.

Prasītāja māte /pers. G/ strādā AS "/nosaukums/" personāla direktores amatā un viņas vidējā darba alga līdz nodokļu atskaitīšanai mēnesī vidēji sastāda 1187,55 *euro* (lietas 11.lapa).

Lietā ir saņemta Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2015.gada 27.janvāra izziņa Nr.15/202103, no kuras izriet, ka Atbildētājs no 2000.gada 1.jūlija ir darba attiecībās ar AS "/nosaukums/" un viņa ienākumi par laika periodu no 2014.gada janvāra līdz 2014.gada decembrim līdz nodokļu atskaitīšanai sastādīja 9936,78 *euro* (lietas 21.lapa).

No AS "/nosaukums/" 2015.gada 9.februāra izziņas Nr. 11-12/298 izriet, ka /pers. C/ kopš 2000.gada 1.jūlija strādā PAS "/nosaukums/" siltumtehnisko iekārtu inženiera amatā un viņa darba samaksa (neto) par laika periodu no 2014.gada augusta līdz 2015.gada janvārim sastāda 3738,58 *euro,* mēnesī vidēji tā sastāda 623,10 *euro* (lietas 31.lapa).

No dzimšanas apliecības Nr. /apliecības numurs/ kopijas izriet, ka /pers. C/ ir bērna /pers. M/, dzimuša /datums/, tēvs (lietas 29.lapa).

Ar 2011.gada 19.aprīļa veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas lēmumu Nr. 24-2011-704 tiek pierādīts, ka /pers. M/ līdz 2016.gada 18.aprīlim tika noteikta inavliditāte (lietas 39.lapa). /pers. M/ no 2014.gada 29.augusta apmeklē Krāslavas novada pirmskolas izglītības iestādi "/nosaukums/". Pēc Atbildētāja paskaidrojumiem secināms, ka /vārds/ no Daugavpils uz pirmskolas izglītības iestādi, kas atrodas Krāslavā katru dienu tiek vests ar automašīnu un tas rada papildus izdevumus. Atbildētājs tiesas sēdē paskaidroja, ka šāda nepieciešamība bērnu vest tieši uz Krāslavas novada pirmskolas izglītības iestādi ir saistīta ar bērna veselības stāvokli un viņam noteikto invaliditāti.

Konkrētajā gadījumā tiesa ņem vērā, ka Prasītājs ir sasniedzis 18 gadu vecumu, līdz ar to vecāku aprūpe nav tulkojama tās klasiskajā izpratnē kā nepilngadīga bērna aprūpe, jo Prasītājs ir spējīgs pats gan uzņemties atbildību par saviem lēmumiem, gan uzņemties pienākumus attiecībās ar ģimenes locekļiem.

Tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļu summa 200 *euro* apmērā mēnesī, kuru Prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētāja, ir nesamērīga ar Atbildētāja materiālo stāvokli un spējām sniegt šādu uzturlīdzekļu summu pilngadīgam bērnam, kurš turpina mācības dienas nodaļā.

Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā Atbildētāja materiālo stāvokli, to, ka Atbildētāja apgādībā ir vēl nepilngadīgs dēls – invalīds, ņem vērā arī to, ka Prasītājs nav iebildis par Atbildētāja atzīto uzturlīdzekļu apmēru.

Samērojot Prasītāja abu vecāku mantisko stāvokli, tiesa atzīst, ka ikmēneša uzturlīdzekļu apmērs, ko Atbildētājs ir spējīgs dot Prasītājam un kas būtu pietiekams Prasītāja nepieciešamo vajadzību apmierināšanai, ir 108 *euro* mēnesī. Uzturlīdzekli 108 *euro apmērā* piedzenami sākot no 2015.gada 5.janvāra (prasības celšanas dienas) līdz Prasītāja studiju pabeigšanai vai pārtraukšanai /nosaukums/, bet ne ilgāk par laiku līdz Prasītājs sasniegs 24 gadu vecumu.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkts paredz, ka prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu atbrīvojami no tiesas izdevumu samaksas. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 6.punktu, prasībās par maksājumu vai devumu samazināšanu vai palielināšanu prasības summa ir tā, par kādu samazina vai palielina maksājumus vai devumus, bet ne vairāk, kā par vienu gadu. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu, Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu un 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu, no Atbildētāja valsts labā piedzenami tiesāšanās izdevumi - valsts nodeva 194,40 *euro* (108*12=1296; 15%*1296= 194,40 *euro*) apmērā un Tiesu administrācijas labā – lietas iztiesāšanas laikā faktiski radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 11,12 *euro* apmērā (lietas 1.- 2.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.1 pantu, Atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8.pantu, 97.pantu, 193.-194., 204.[1]pantu, likuma „Par valsts pensiju" 19.panta ceturto daļu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu **/pers. B/,** personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus ik mēnesi 108 *euro* (viens simts astoņi *euro)* apmērā, piedziņu sākot no 2015.gada 5.janvāra un turpinot līdz /pers. B/ studiju pabeigšanai vai pārtraukšanai /nosaukums/, bet ne ilgāk par laiku līdz Prasītājs sasniegs 24 gadu vecumu.

Piedzīt no **/pers. C/**, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 194,40 *euro* (viens simts deviņdesmit četri *euro 40* centi) apmērā, ieskaitot to kontā: *Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, BIC kods TRELLV22, konts LV55TREL1060190911200*, kā arī piedzīt Tiesu administrācijas labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 11,12 *euro* (vienpadsmit *euro* 12 centu) apmērā, ieskaitot tos kontā: *Tiesu administrācija, Valsts kase, NMR 90001672316, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000, norādot iemaksas mērķi: 21499 – ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.*

Noteikt /pers. C/termiņu piedzīto tiesas izdevumu labprātīgai samaksai - desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesai 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas - 2015.gada 25.jūnija, apelācijas sūdzību iesniedzot Daugavpils tiesā.

Tiesnese (paraksts) I.Kromāne